

10. december 2015

Fakta om Fjernundervisning på KVUC i 2015

Hf (hf-flex)	636 årskursister
AVU (avu-flex)	144 årskursister
I alt	780 årskursister
Lærere tilknyttet fjernundervisning på hf (hf-flex)	125 lærere
Lærer tilknyttet fjernundervisning på avu (avu-flex)	17 lærere
I alt	142 lærere
Vækst i årskursister i pct. fra 2014 til 2015	18%

Bilag til Foretræde for Børne- og Uddannelsesudvalget den 15. december 2015:

Konsekvenser af besparelser på fjernundervisning på Københavns Voksenuddannelsescenter (KVUC)

Finanslov 2016 indeholder flere samtidige besparelser, der rammer KVUC ganske markant. Ud over det årlige omprioriteringsbidrag på 2% i årene 2016-2019, er der aftalt besparelser på ordblindeundervisningen og især på fjernundervisningen. Besparelserne på fjernundervisningen vil blive på 25-30%, og vil for KVUC's vedkommende udgøre ca. 17 millioner årligt. Dertil kommer det årlige omprioriteringsbidrag på ca. 7 millioner kr. Så i 2016 er besparelsen kr. 24 millioner kr. på KVUC, og i 2018 vil besparelsen være 38 millioner kr.

Vores henvendelse handler alene om fjernundervisningen. Af notatet her fremgår bl.a. fire vigtige pointer:

- 1:** Effektiviseringsforslagene peger samlet set mere i retning af at reducere fjernundervisning som uddannelsesstilbud end mod at effektivisere fjernundervisningen.
- 2:** En del af effektiviseringsforslagene er udmærkede pejlemærker for VUC'er, som overvejer at starte med at tilbyde fjernundervisning. Derimod fungerer forbedringspotentialerne ikke for VUC'er som har tilbudt fjernundervisning i mange år.
- 3:** Lærerne vil skulle sænke deres tidsforbrug til feedback til hver enkelt kursist svarende til 30%. Der er entydig forskningsmæssig evidens for, at netop feedback er afgørende for læring.
- 4:** Man kan frygte, at færre af de svage eller særligt udfordrede kursister kan få adgang til uddannelse, hvis de aktuelle besparelser medfører at adgangen til fjernundervisning begrænses.

KVUC som first movers i digital omstilling

KVUC har med udviklingen af Flexundervisning vist sig som first movers i den digitale omstilling inden for undervisningssektoren. På KVUC anvender vi begrebet Flexundervisning i stedet for fjernundervisning, fordi **fleksibilitet** er en central komponent i denne type undervisning. Vi tilbyder den enkelte kursist fleksibilitet i et individuelt tilrettelagt undervisningstilbud. Undervisningen er ikke bundet af tid og sted. Dette giver kursisten mulighed for at opkvalificere sig, selvom vedkommende bor i et kulturelt eller regionalt udkantsområde. Det giver også kursisten frihed til at forblive på arbejdsmarkedet eller være nærværende med familien, imens de uddanner sig.

Hvad er fjernundervisning på KVUC

Indholdsmæssigt almindelig, ordinær undervisning efter de faglige rammer. Men formen er helt individuel og uafhængig af tid og sted:

Man kan arbejde med et hvilket som helst fag, på et hvilket som helst tidspunkt og på et hvilket som helst sted.

Undervisningen starter, når der bare er en tilmelding. Man er derfor uafhængig af bygninger, transport og lærerens skema. Man er på, når man starter, og læreren følger med. På platformen eller i det virtuelle klasserum. Det giver muligheder for kvalitet, for fleksibilitet, og endelig er det økonomisk fornuftigt, fordi man i princippet kun betaler for den enkelte kursist. Den pris kræver noget i teknologi og i materialeudvikling. Det hele skal være der hele tiden, for at man sikrer, at alle kan gå i gang med uddannelsen hele året – løbende optag – med et individuelt fagligt forløb: den individuelle studieplan. For kursisten er der mange gevinster: Der er fri adgang, der er frit tempo, man kan selv vælge sin klassekammerater, og man prioriterer selv tidsforbruget på de enkelte opgaver. Samlet set vil de fleste bruge mindre tid på et fjernundervisningsforløb end på et tilsvarende klasseforløb. Mindre tid, der kan bruges på noget andet eller på flere fag.

KVUC ønsker at fremhæve følgende hovedpointer om fjernundervisning:

- Fjernundervisning fungerer som en vigtig udviklingsdynamo for digitalisering af uddannelse i Danmark.
- Flexundervisning faciliterer en demokratisering af undervisningen i regionale og kulturelle udkantsområder, da fx alle fag og niveauer er tilgængelige, uafhængigt af hvor kursisten bor.
- En af de store kvaliteter ved fjernundervisning for kursisternes læring er, at den er bygget op omkring en høj grad af individuel og differentieret feedback på kursistens arbejde i faget.
- Fjernundervisning har vist succesfulde resultater for en række udsatte grupper, bl.a. pga. de meget strukturerede undervisningsforløb i alle fag.
- Mange kursister har succes med fjernundervisning, selvom de tidligere har afbrudt et eller flere uddannelsesforløb på gymnasiet eller på erhvervsuddannelserne.
- Kursisterne på fjernundervisning opnår gode resultater til eksamen.

- På KVUC har vi i en årrække arbejdet med et udvidet faggruppesamarbejde med det resultat, at der er udviklet undervisningsmaterialer af høj kvalitet til fjernundervisningen, som bruges i fællesskab af mange lærere.
- Kursisterne evaluerer fjernundervisningen meget positivt i de løbende kvantitative undersøgelser.
- Der har i flere år været stor søgning og vækst i tilmeldingerne til fjernundervisning på KVUC, det er dermed et meget populært undervisningstilbud, som mange kursister har som deres førstevalg.
- KVUC har stillet sine erfaringer til rådighed for andre VUC'er i Danmark og har derfor været en vigtig del af motoren i udviklingen af VUC'ernes fjernundervisning på hf-området.

Nedenstående er et udvalg af kursistcitater fra den seneste interne, kvantitative undersøgelse af fjernundervisningen på KVUC.

"Muligheden for at tage hf på den måde, hvor jeg kan leve mit liv, som det nu engang er indrettet, er rigtig godt for mig. Jeg er 45 år, og jeg havde ikke set mig selv komme tilbage til skolebænken, men på denne måde er det muligt. Tak".

"Lærerne er gode og præcise i deres korrektioner. Det samme med opgaverne, de er præcise og direkte. Jeg er ikke i tvivl om, hvad jeg skal arbejde med og lære, så mine vanskeligheder bliver noget, som jeg finpudser, frem for noget, der bremser mig".

"Fjernundervisning er en super god mulighed for at tage fag, man mangler, når man har fuldtidsjob og 3 hjemmeboende børn".

"Det har været positivt at finde ud af, hvor god jeg er til at arbejde selvstændigt. Det er dejligt, at jeg selv kan arbejde hårdt, og derfor tage fri, når jeg har brug for det. Jeg savner selvfølgelig det sociale. Men det er en fordel, at sygdom ikke nødvendigvis kommer i vejen, og at jeg ikke skal bruge tid på ting, som jeg selv har styr på (som man jo skal på hold). Derudover er det en god udfordring at være "tvunget" til selv at finde en løsning, når jeg møder en svær opgave".

Omkostningsanalysen fra Quartz og besparelserne på KVUC

Der er lagt op til besparelser på 138 mio. kr. på fjernundervisningen på landets VUC'er. KVUC har en af landets største fjernundervisningsafdelinger og bliver derfor ramt hårdt af besparelserne, der svarer til en reduktion på ca. 20% af det nuværende undervisningstaxameter. Derudover er det hidtidige bygningstaxameter helt fjernet.

Besparelserne er baseret på en omkostningsanalyse af fjernundervisningen på bl.a. voksenuddannelsescentrene, gennemført af konsulentfirmaet Quartz for Finansministeriet og Undervisningsministeriet. Quartz-rapporten peger på en række mulige effektiviseringsområder. Rapporten blev offentliggjort den 2. oktober på Undervisningsministeriets hjemmeside. KVUC har nøje gennemgået analysen af effektiviseringspotentialerne. KVUC medgiver, at der er effektiviseringspotentialer. Fx er

det relevant at reducere bygningstaxametret, fordi fjernundervisning selvfølgelig ikke stiller samme krav til lokaler til kursister.

Den største besparelse sker imidlertid på selve undervisningstaxametret. QVARTZ beskriver i rapporten 23 forbedringspotentialer for VUC'ernes fjernundervisning. KVUC vurderer, at mange af forbedringspotentialerne er udmærkede pejlemærker for VUC'er, som overvejer at starte med at tilbyde fjernundervisning. Derimod fungerer forbedringspotentialerne ikke for VUC'er som har tilbudt fjernundervisning i mange år. Det skyldes for KVUC's vedkommende:

- At KVUC har arbejdet fokuseret på at opbygge en kombination af både et fleksibelt, kvalitetssikret undervisningstilbud, samtidig med en effektiv og fornuftig drift. KVUC følger på eget initiativ mange af anbefalingerne allerede. Det er derfor ikke umiddelbart muligt at hente ekstra effektiviseringsgevinster på flere af de nævnte effektiviseringspotentialer i rapporten.
- For flere af anbefalingernes vedkommende, er det KVUC's vurdering, at de griber ind i selve kernen af den fleksible struktur på fjernundervisningen, som er opbygget på KVUC. Det gælder fx anbefalingerne om begrænsning af starttidspunkter. KVUC ønsker ikke at ændre på de fleksible rammer for kursister og lærere, for de har vist sig både at være et trækplaster og en meget velfungerende ramme for undervisningen for både kursister og lærere.
- Effektiviseringsforslagene peger samlet set mere i retning af at reducere fjernundervisning som uddannelsesstilbud end mod at effektivisere fjernundervisningen. En helt central styrke ved fjernundervisningen er netop den individuelle tilrettelæggelse og den store fleksibilitet for den enkelte.

For at nævne andre eksempler på konkrete anbefalinger i rapporten, beskrives potentialer omkring fx at øge levetiden på undervisningsmaterialer, at kigge på andelen af egenudviklet materiale, kun at udbyde fjernundervisning i få centrale fag og at etablere aftaler med forlag om ibøger.

Omkring forslagene kan KVUC konstatere:

- KVUC har allerede udviklet materialer til de fleste hf-fag og i alt 35 fagniveauer, og kursisttilgangen til fjernundervisningen er i vækst. Der kan ikke reduceres i antallet af udbudte fag midt i et studieår, hvor hundreder af kursister er i gang med et forløb. Dermed kan denne effektivisering ikke ske på kort sigt. Samtidig virker det ikke rationelt på længere sigt at lukke ned for fag i en tilrettelæggelsesform med stor søgning.
- Mange af undervisningsmaterialerne er allerede 3 år gamle, og derfor står de reelt over for fornyelse. Krav til fornyelse afhænger i øvrigt også af omfanget af ændringer i fx bekendtgørelser om uddannelser
- KVUC bruger allerede interne udviklere for at holde omkostningerne nede.

- Vi har allerede etableret aftaler med forlag, men kan konstatere at det ikke er økonomisk bæredygtigt at basere undervisningen på forlagsaftaler om ibøger.

Den eneste måde, der på kort sigt, kan spares, er derfor at lærerne skal sænke deres tidsforbrug til feedback til hver enkelt kursist svarende til 30%. Der er entydig forskningsmæssig evidens for, at netop feedback er afgørende for læring. Derfor vil en nedsættelse af feedbacktiden medføre en ganske markant kvalitetsforringelse af undervisningstilbuddet. For KVUC er derfor klart, at der på bundlinjen inden for de tidshorisonter, som besparelseskravene stiller kun er mulighed for at opnå de ønskede effektiviseringer ved at give læreren flere kursister og ved at tilbyde mindre individuel læring.

Usikkert datagrundlag i rapporten

Endelig vil KVUC gerne påpege det problematiske ved de i rapporten nævnte omkostningsniveauer. Som rapporten nævner, opgør over 90% af institutionerne ikke særskilte omkostningsdata for fjernundervisning. Herudover fremgår det af rapporten, at de omkostningsdata, der er til rådighed for analysen, i høj grad er skønsmæssige betragtninger. Dette er en vigtig problemstilling, der betyder, at der må stilles spørgsmål ved validiteten af data og analyser i rapporten, og dermed ved grundlaget for de gennemgribende politiske beslutninger som netop funderes i rapporten.

Det er endvidere et problem, at besparelsen på fjernundervisningstaxameteret i så høj grad rammer de enkelte VUC'er, der er gået forrest i udviklingen af fjernundervisningen som ny undervisningsform i Danmark, og som i høj grad har bidraget til at fremme viden om og erfaringer med den digitale udvikling af undervisning i Danmark.

KVUC opfatter det som stærkt bekymrende, at rapportens konklusioner overføres direkte til beslutninger om at gennemføre en besparelse på 25-30% med to måneders varsel på denne uddannelsesform

Et par afsluttende bemærkninger

Rapporten fra Quartz tager ikke stilling til, hvor vigtigt det er, at fjernundervisning og digitale undervisningsmaterialer har høj kvalitet og også udvikles, så de kan følge med i den hastige digitale udvikling i vores samfund, hvor også den offentlige sektor jo er frontløber i arbejdet for at digitalisere Danmark og for at uddanne de næste generationer til det digitale Danmark.

KVUC ser en stor risiko for at de store besparelser på fjernundervisning vil resultere i langvarige konsekvenser for udbuddet af og kvaliteten af fjernundervisning - og dermed for de målgrupper for hvem fjernundervisningen har været særlig succesfuld. Man kan frygte, at færre af de svage eller særligt udfordrede kursister kan få adgang til uddannelse, hvis de aktuelle besparelser medfører at adgangen til fjernundervisning begrænses, og at denne undervisningsform ikke udvikles videre.